

Vi bliver ældre og dyrere

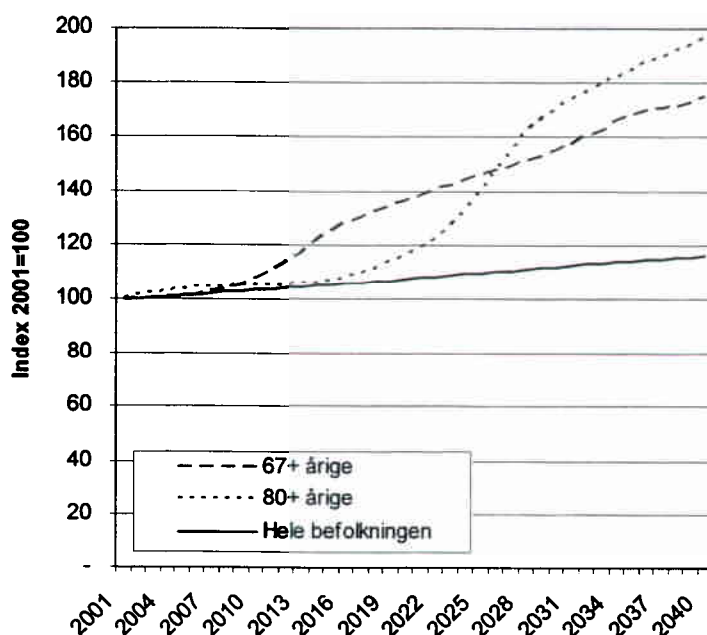
Af udviklingskonsulent Bent Løwe Nielsen og direktør Svend Lundtorp, Institut for Pensions- og Ældrepolitik.

Som følge af, at de store efterkrigsårgange bliver ældre, vil udgifterne til ældreomsorg i form af individuel bistand, plejehjem og beskyttede boliger frem til år 2040 blive næsten fordoblet og stige fra 24 mia. kroner til knap 45 mia. kroner.

Flere og ældre ældre

Den 1. januar 2001 var der 698.872 danskere over 67 år, hvilket svarer til 13 % af den danske befolkning. I de kommende år vil dette antal stige kraftigt i takt med, at de store årgange født i 1940'erne og i begyndelsen af 1950'erne bliver ældre. I 2040 forventes antallet af danskere over 67 år at være så godt som fordoblet til godt 1,2 millioner. Endvidere bliver der ikke født væsentligt flere danskere, hvilket betyder, at andelen af ældre i befolkningen forventes at stige til 20 % i 2040.

Figur 1: Befolkningsudviklingen frem til 2040

Figur 1 viser Danmarks Statistiks befolkningsprognose for den samlede befolkning og for henholdsvis personer over 67 år og personer over 80 år. Det ses, at mens befolkningstallet over de næste 40 år vokser med cirka 20 %, så stiger antallet af personer over 67 år med knap 75%, og antallet af personer over 80 år med

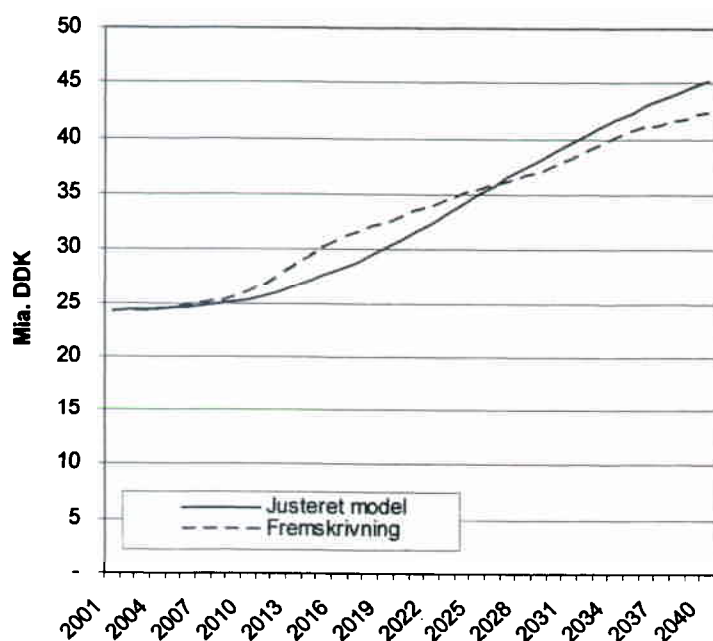
knap 100 %. Væksten er størst i grupperne af 90-94'årige og over 95'årige som vokser med henholdsvis 177 % og 373 %.

Baggrunden for denne udvikling er både de store efterkrigsårgange og tillige at de ældre bliver ældre. Dette kan illustreres ved at betragte restlevetiden, det vil sige den levetid en person med en given alder i gennemsnit har tilbage. Mens restlevetiden for en 67'årig i 1980 var 12,5 år og 16,2 år for henholdsvis mænd og kvinder, er den i 2000 steget til 13,7 år og 16,7 år. Hvis denne tendens fortsætter, betyder det, at gennemsnitsalderen for personer over 67 år vil stige med knapt ét år fra 76,4 år i 2001 til 77,2 år i 2040. Dette er i sig selv en positiv udvikling. Dog har det nogle væsentlige konsekvenser for udgifterne til den fremtidige ældreomsorg.

Stigende udgifter til ældreomsorg

Hvis det antages, at 2001-niveauet for de offentlige udgifter til ældreomsorg kan bruges som udtryk for det nuværende kvalitetsniveau, og at dette kvalitetsniveau skal fastholdes i fremtiden, vil udgifterne til ældreomsorg stige med 21 mia. kroner indtil år 2040.

Figur 2: Udgifter til ældreomsorg frem til 2040

Udgifterne til ældreomsorg er i 2001 estimeret til godt 24,2 mia. kroner af Socialministeriet. Dette svarer til godt 34.600 kroner pr dansker over 67 år. Hvis de samlede udgifter til ældreomsorg fremskrives direkte med stigningen i mængden af danskere over 67 år, bliver de i år 2040 til godt 42,2 mia. kroner (målt i faste priser). En sådan direkte fremskrivning tager dog ikke

højde for, at plejebehovet stiger med alderen. Når denne faktor tages med i beregningen, vil de samlede udgifter til ældreomsorg i 2040 stige yderligere til cirka 45,2 mia. kroner. Stigningen er således udtryk for, at der kommer flere ældre i de plejetunge aldersgrupper.

I figur 2 illustreres udviklingen ved både den justerede beregning og den simple fremskrivning frem til 2040. Det ses, at den justerende beregning i perioden 2011 til 2025 er en smule lavere end den simple fremskrivning, hvorefter udgifterne stiger væsentligt kraftigere end i den simple fremskrivning. Denne forskel skyldes, at der i perioden frem til 2018 ikke kommer væsentligt flere af $\frac{1}{2}$ de meget gamle. I 2018 begynder de første af de store årgange at komme op i de mere plejetunge aldersgrupper, hvilket betyder, at udgifterne stiger med op til 2,6 % pr år frem til 2033. Herefter begynder billedet at vende igen, og stigningstakten falder støt, så den i 2040 er nede på 1,2 %.

[Ovenstående er et uddrag af et længere notat som kan findes i sin helhed på www.ipaep.dk eller ved henvendelse til Institut for Pensions- og Ældrepolitik, Forskerparken 10, 5230 Odense M, tlf. 6315 7050.]